

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ

Πρόγραμμα «ΝΕΡΟ ΓΙΑ ΤΟ ΑΥΡΙΟ»

5η Συνάντηση Co-Designers του Προγράμματος «Νερό για το Αύριο»

14 Ιουλίου 2021, 16:00 - 18:00

Ιούλιος 2021

Συγγραφική ομάδα:

Αλαμάνος Άγγελος, Πλιάκου Τατιάνα, Τριτοπούλου Έφη, Κουντούρη Φοίβη, Παπαδάκη Λυδία

5^η Συνάντηση Co-Designers του Προγράμματος «Νερό για το Αύριο»

14 Ιουλίου 2021, 16:00-18:00

Λίστα ομιλητών συνάντησης	
Γέμτος Θεοφάνης	Ομότιμος Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας & πρ. Διευθυντής του Εργαστηρίου Γεωργικής Μηχανολογίας
Γκούμας Κωνσταντίνος	πρ. Πρόεδρος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδος & Διαχειριστής της σελίδας grethe.gr
Δέρκας Νικόλαος	Αντιπρύτανης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών
Καλφούντζος Δημήτριος	Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Ερευνητική Εξειδίκευση στη διαχείριση Εδαφοδατικών πόρων
Καθ. Κουντούρη Φοίβη	Επικεφαλής Επιστημονικής Ομάδας
Οικονόμου Γαρυφαλλιά	Καθηγήτρια στο Εργαστήριο Γεωργίας, Τομέας Γεωργίας, Βελτίωσης, Βιομετρίας και Μετεωρολογίας Τμήμα Επιστήμης της Φυτικής Παραγωγής, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τόλη Ελένη	Μέλος Επιστημονικής Ομάδας
Χατζηγιαννάκης Ευάγγελος	Κύριος Ερευνητής του ΙΕΥΠ-ΕΛΓΟ 'ΔΗΜΗΤΡΑ'

Αρχικά η Καθ. Φοίβη Κουντούρη καλωσόρισε τους συμμετέχοντες και έπειτα έγινε σύντομη σύνδεση με την 4^η συνάντηση.

Στη συνέχεια πήρε τον λόγο ο κ. Δέρκας ο οποίος παρουσίασε τις πραγματοποιηθέντες δράσεις και τα αποτελέσματα αυτών προς σύσταση ενός Εθνικού Φορέα Διαχείρισης Υδάτων. Ειδικότερα, ανέφερε ότι η διαχείριση του αγροτικού νερού είναι προβληματική και ολοένα επιδεινώνεται. Στο πλαίσιο αυτό, ήδη από το 2000 εκπρόσωποι του επιστημονικού χώρου που συμμετείχαν σε εισηγητική επιτροπή για το Συμβούλιο Αγροτικής Πολιτικής είχαν προτείνει τη σύσταση ενός Φορέα Υποστήριξης της οργάνωσης των έργων κατά το μοντέλο εκείνο που εφαρμόζεται στη Νότια Γαλλία, που θα έχει τη συνολική εικόνα της διαχείρισης του νερού σε ευρύτερες περιοχές της χώρας αλλά και συμβουλευτικό χαρακτήρα προς την Κεντρική Διοίκηση. Μία ακόμη εισήγηση που είχε γίνει εκείνη την περίοδο από το Υπουργείο Γεωργίας αφορούσε στην επαναφορά των Υπηρεσιών Εγγείων Βελτιώσεων στην προ του 1987 κατάσταση. Ωστόσο καμία από τις δύο αυτές εισηγήσεις δεν έγινε τότε δεκτή.

Σήμερα, έχει προταθεί, μετά από αίτημα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, η σύσταση ενός Οργανισμού με επιτελείο επιστημόνων στις ευρύτερες περιοχές της Πελοποννήσου, της Κεντρικής και Βόρειας Ελλάδας, που θα υποστηρίζει τους Οργανισμούς Διαχείρισης. Η αρχική εκτίμηση ήταν οι οργανισμοί να διαχειρίζονται το σύνολο του νερού, ήτοι αστικού, αγροτικού και βιομηχανικού. Μετά από συζητήσεις, η τελική πρόταση αναφέρει ότι πρωταρχικός στόχος είναι η ορθή διαχείριση του αγροτικού νερού και απώτερος στόχος η ενσωμάτωση στη διαχείριση του αστικού και βιομηχανικού νερού. Πρόκειται στην ουσία για ανασύσταση των Υπηρεσιών Εγγείων Βελτιώσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, ο κ. Δέρκας παρουσίασε το επιτυχημένο παράδειγμα του καναλιού διαχείρισης της περιοχής της Προβηγκίας στη Νότια Γαλλία. Πιο συγκεκριμένα, ο Οργανισμός, ο οποίος είναι στελεχωμένος με επιτελεία όλων των ειδικοτήτων, έχει την ιδιοκτησία του καναλιού για 99 χρόνια

και διαχειρίζεται το σύνολο του νερού, αγροτικό, αστικό και βιομηχανικό. Η αγροτική χρήση είναι το 30% της συνολικής, ωστόσο οι πληρωμές από τον αγροτικό τομέα αντιπροσωπεύουν μόνο το 12%. Πρόκειται για μια έμμεση επιδότηση των αστών προς τον αγροτικό τομέα, η οποία έχει αντιμετωπίσει επιτυχώς το πρόβλημα της οικονομικής διαχείρισης των δικτύων της περιοχής. Εν συνεχεία, ο κ. Δέρκας ανέφερε ότι στην Κρήτη υφίσταται Οργανισμός Διαχείρισης του αγροτικού νερού, ο οποίος χαρακτηρίζεται από πιο ορθολογική χρήση του νερού. Πρόκειται για σύστημα εξελιγμένο και σωστά δομημένο, όπου ο ρόλος των ΤΟΕΒ είναι μικρότερος αλλά όχι ανύπαρκτος.

Κατόπιν, η κ. Κουντούρη έθεσε το ζήτημα ο Οργανισμός αυτός να εδρεύει σε ένα ερευνητικό κέντρο λαμβάνοντας υπόψη το εξαιρετικό ερευνητικό δυναμικό που έχουν τα Πανεπιστήμια της χώρας και αυτό να αποτελεί τον φορέα που θα συμβουλεύει για τη διαχείρισή του. Ο κ. Δέρκας ανέφερε ότι το επιτελείο του Οργανισμού πρέπει να μπορεί τόσο να σχεδιάζει όσο και να διαχειρίζεται τα έργα. Η τεχνογνωσία είναι υψίστης σημασίας και πρέπει να υπάρχει μέσα σε αυτούς τους Οργανισμούς. Ωστόσο δεν είναι αντίθετος με το σενάριο αυτό, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρχουν και άτομα που θα έχουν εμπειρία στην εφαρμογή. Ο συνδυασμός δηλαδή εφαρμογής και έρευνας αποτελεί το πιο πετυχημένο σενάριο. Σημείωσε ακόμη ότι ο σχεδιασμός των έργων γίνεται με λάθος τρόπο, όχι η υλοποίηση.

Ακόμη, ο κ. Δέρκας πρότεινε την εθελοντική συνένωση των ΤΟΕΒ, κατόπιν κινήτρων. Στο σημείο αυτό, ο κ. Καλφούντζος πρότεινε να διαχειρίζονται οι δήμοι την άρδευση, όπως διαχειρίζονται και το αστικό νερό. Ο κ. Δέρκας απάντησε ότι οι δήμοι δυσκολεύονται να διαχειριστούν τα υδρευτικά, πολλώ δε μάλλον τα αρδευτικά.

Εν συνεχεία, η κ. Κουντούρη τόνισε ότι το θεσμικό πλαίσιο είναι βασική παράμετρος της αποτυχίας. Συνολικά υπήρξε συμφωνία των συμμετεχόντων για σύσταση ενός Οργανισμού Διαχείρισης που θα έχει κύρος και θα υποστηρίζεται από την Πολιτεία, ενώ ταυτόχρονα η επιλογή χρηματοδότησης των έργων (ΕΣΠΑ ή Ταμείο Ανάκαμψης) θα έγκειται σε αυτόν.

Στο σημείο αυτό, ο κ. Χατζηγιαννάκης ανέφερε ότι τα έργα στη Βόρεια Ελλάδα που παραδόθηκαν τη δεκαετία του '60 και του '70, πλέον δεν λειτουργούν, δεν συντηρούνται, χαρακτηρίζονται από κατασκευαστικά και λειτουργικά προβλήματα. Η κ. Κουντούρη τόνισε ωστόσο ότι ο υπό σύσταση Οργανισμός θα έχει τη δικαιοδοσία και την κατάρτιση μελετών των υφιστάμενων έργων και ανάλογη βελτίωση των υποδομών. Ο κ. Δέρκας συμφώνησε ότι τα έργα χρειάζονται ανάταξη και εκσυγχρονισμό, άποψη που ενστερνίστηκαν και οι υπόλοιποι συμμετέχοντες.

Εν συνεχεία, πήρε το λόγο η κ. Οικονόμου και μίλησε για το θέμα της παραγωγής και συσχέτισης των καλλιεργειών με την αποδοτικότητα του νερού. Σημείωσε ότι υπάρχουν καλλιέργειες με αντοχή στην ξηρασία, τις οποίες μπορούμε να αξιοποιήσουμε. Πρότεινε επίσης να γίνει επιλογή δύο περιοχών με διαφορετικά προφίλ και να γίνει σύγκριση αυτών αναφορικά με έργα μικρής κλίμακας.

Κατόπιν των ανωτέρω, η κ. Κουντούρη έθεσε το ερώτημα αν ενδιαφέρει τους συμμετέχοντες να συνδέσουν άλλα έργα που διαχειρίζονται και να επικοινωνηθούν τα αποτελέσματά τους. Ο κ. Δέρκας ανέφερε ότι έχει ήδη γίνει ανάλυση των συλλογικών δικτύων στα Ίρια και ότι θα μπορούσε να γίνει κάτι αντίστοιχο και για τη Θεσσαλία. Επίσης, ο κ. Γκούμας ανέφερε παράδειγμα ΤΟΕΒ όπου η άρδευση γίνεται κατόπιν πληρωμής με κάρτα.

Εν συνεχεία, η κ. Τόλη ανέφερε ότι με το πρόγραμμα DESIRA μπορούν να αναδειχθούν προβλήματα αλλά και μέθοδοι υλοποίησης. Υπήρξε θετική ανταπόκριση από τα Τρίκαλα. Ακόμη, ανέφερε ότι

μπορεί να γίνει σύνδεση με το Climathon (EIT Climate KIC) για να αποκομίσουμε τεχνολογικές καινοτόμες λύσεις στη διαχείριση του νερού.

Κατόπιν, η επιστημονική ομάδα παρουσίασε τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου που κλήθηκαν να απαντήσουν οι συμμετέχοντες σχετικά με τα προβλεπόμενα μέτρα και τις προγραμματισμένες δράσεις για την αντιμετώπιση του ποσοτικού υδατικού ελλείμματος του ΥΔ Θεσσαλίας. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων έχει εμπειρία στα μέτρα διαχείρισης της ζήτησης, έχει πραγματοποιήσει συνεργασίες, μελέτες και πρακτικές εφαρμογές, και δίνει προτεραιότητα τόσο στα μέτρα διαχείρισης της ζήτησης όσο και σε εκείνα διαχείρισης της προσφοράς. Ακόμη, οι συμμετέχοντες έκριναν ως πολύ χρήσιμα τα μέτρα εκείνα της αναβάθμισης των ΤΟΕΒ αλλά και της σύστασης του Εθνικού Φορέα Διαχείρισης Υδάτων.

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες σχολίασαν τα ως άνω συμπεράσματα που προέκυψαν από τα ερωτηματολόγια. Ο κ. Γκούμας ανέφερε ότι μέσα από συζητήσεις του με ΤΟΕΒ γίνεται αντιληπτό ότι ο καθένας έχει στο μυαλό του διαφορετικά πράγματα για το τι σημαίνει λόγου χάρη αναβάθμιση. Μπορεί να συμφωνούμε στο γενικό, δεν σημαίνει όμως ότι θα συμφωνήσουμε και στα επιμέρους ζητήματα αν δεν έχουν αυτά πρώτα ξεκαθαριστεί. Η κ. Κουντούρη σημείωσε ότι καλό είναι να γίνει προσπάθεια να αναλυθούν τα μέτρα επιμέρους στις επόμενες συναντήσεις, για να δούμε αν θα προκύψουν συμφωνίες μεταξύ των συμμετεχόντων, ξεκινώντας ίσως από τη μελέτη του κ. Δέρκα. Ο κ. Δέρκας ανέφερε ότι έχει ξεκινήσει διαβούλευση ήδη πάνω στη μελέτη αυτή. Ο κ. Γέμτος ανέφερε ότι το πρώτο πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε είναι αυτό της προσφοράς. Προέχει του θέματος της διαχείρισης. Πρέπει να βρεθεί τρόπος να αντικατασταθούν οι γεωτρήσεις με καλό επιφανειακό νερό. Ο κ. Χατζηγιαννάκης πρότεινε να ξεκινήσουμε μια ενημέρωση των συμμετεχόντων στις επόμενες συναντήσεις σε σχέση με τα προγράμματα που ήδη δουλεύουν οι συμμετέχοντες. Η κ. Οικονόμου πρότεινε να γίνει πρόσκληση σε τοπικό επίπεδο στη Θεσσαλία για σύνδεση με το πρόγραμμα, όσοι δουλεύουν σε αντίστοιχα προγράμματα. Όσοι ενδιαφέρονται, να ενταχθούν σε ένα δίκτυο.

Καταληκτικά, η κ. Κουντούρη τόνισε ότι το θέμα της προσφοράς είναι εξίσου σημαντικό με το θέμα της ζήτησης, καθώς οι δύο αυτοί παράγοντες πρέπει να έρθουν σε μία διαχρονική και γεωγραφική ισορροπία. Οφείλουμε να γνωρίζουμε τα διαχρονικά, διαστρωματικά και οικονομικοκοινωνικά χαρακτηριστικά της ζήτησης. Επίσης, η τιμολόγηση πρέπει να είναι αποτελεσματική δηλαδή να υποστηρίζει την κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική ανθεκτικότητα του φυσικού πόρου.

Η συζήτηση συντονίστηκε στο σύνολό της από την κ. Κουντούρη. Ήταν αρκετά παραγωγική, παρουσιάστηκαν πολλές ιδέες από τη μεριά των συμμετεχόντων και υπήρξε σύγκλιση απόψεων σχετικά με τα επόμενα βήματα. Στόχος είναι να προταθεί ένας οδικός χάρτης που θα χρησιμοποιηθεί ως εγχειρίδιο για το μέλλον και θα συμπεριλαμβάνει υπάρχοντα έργα που θα μπορούν να εφαρμοστούν και στη Θεσσαλία.